

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา สามารถสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ โดยมีรายละเอียดตามลำดับดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา

1.1.2 เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของคณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการประสานงานและคณะกรรมการดำเนินงาน

1.1.3 เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

1.2 สมมติฐานการวิจัย

1.2.1 คณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการประสานงานและคณะกรรมการดำเนินงานมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แตกต่างกัน

1.2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีบทบาทในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน แตกต่างกัน

1.3 วิธีดำเนินการวิจัย

1.3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่ คณะกรรมการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา

จำนวน 108 โรง ประกอบด้วย 1) คณะกรรมการอำนวยการ 216 คน 2) คณะกรรมการ
ประสานงาน 216 คน และ 3) คณะกรรมการดำเนินงาน 942 คน กลุ่มตัวอย่าง กำหนดขนาดกลุ่ม
ตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครืจซี่และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่าง คือ คณะกรรมการอำนวยการ
140 คน คณะกรรมการประสานงาน 140 คน และคณะกรรมการดำเนินงาน 274 คน รวมทั้งสิ้น
554 คน ใช้วิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน

1.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด
แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการ
ส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกเป็น 5 ด้าน จำนวน 58 ข้อ
มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า มีค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ .97

1.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์จาก

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 1-7
เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอความอนุเคราะห์ให้ผู้อำนวยการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังโรงเรียนในสังกัด ซึ่งเป็นกลุ่ม
ตัวอย่างในการวิจัย ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
พร้อมแบบสอบถามไปติดต่อกับโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ครูตอบ
แบบสอบถามและอีกส่วนหนึ่งส่งทางไปรษณีย์พร้อมแนบซองติดแสตมป์เจ้าหน้าที่ผู้วิจัย เพื่อ
ส่งแบบสอบถามกลับมายังผู้วิจัย

1.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากกลุ่มตัวอย่าง
ตรวจให้คะแนน ลงรหัสแล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดย
การแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ

2) วิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงาน
ตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รายข้อ
รายด้านทั้ง 5 ด้าน รวมทุกด้าน และเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

3) เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการ
ดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการอำนวยการ

คณะกรรมการประสานงาน คณะกรรมการดำเนินงานและขนาดสถานศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว(One way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe')

1.4 สรุปผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งสรุปผลได้ดังนี้

1.4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด คือ คณะกรรมการดำเนินงานเป็นครูประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ร้อยละ 29.21 เมื่อจำแนกตามขนาดสถานศึกษาพบว่า ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลางมากที่สุด ร้อยละ 36.05

1.4.2 ผลการวิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของคณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการประสานงาน คณะกรรมการดำเนินงาน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.84$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

1.4.3 ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการประสานงาน และคณะกรรมการดำเนินงาน พบว่า โดยภาพรวมทุกกลุ่มมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

1.4.4 ผลการเปรียบเทียบบทบาทในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในสถานที่มีขนาดต่างกัน โดยภาพรวมพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กมีบทบาทในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างจากผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่และขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่องบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา มีประเด็นค้นพบที่น่าสนใจ ดังนี้

2.1 จากผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการ

ดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งอภิปรายได้ว่า ในขณะนี้หน่วยงานต้นสังกัดโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดให้นำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไปดำเนินการในโรงเรียนมัธยมศึกษาทุกแห่ง และกำหนดให้สถานศึกษามีการประกันคุณภาพภายในและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของการให้บริการผู้เรียนที่ต้องดำเนินการและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 จึงได้กำหนดให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานที่มีขั้นตอน โดยจัดทำเป็นเอกสารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเผยแพร่ไปตามโรงเรียนมัธยมศึกษาต่างๆ ทุกขนาด ดังนั้นโรงเรียนทุกโรงจึงมีวิธีการดำเนินการเหมือนๆ กัน เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีนโยบายและมอบหมายให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกเขต ดำเนินการจัดประชุมอบรม สัมมนา เพื่อเพิ่มความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้กับผู้บริหารสถานศึกษาทุกขนาดอย่างต่อเนื่องและมีการแต่งตั้งคณะกรรมการระดับเขตพื้นที่การศึกษา ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานเป็นระยะๆ ซึ่งการประเมินยังเน้นถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงาน จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาเกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญ เพราะผลการประเมินของคณะกรรมการจะสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งโดยตรง ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้อง ดูแล กำกับ ติดตาม และเอาใจใส่การปฏิบัติงานของผู้เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด เพื่อให้ผลการประเมินทุกด้านมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รังสิต วิเชียรวัฒนา (2547: 77-81) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ผลการศึกษา พบว่า สภาพการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียนและด้านการส่งเสริมนักเรียน มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนและด้านการส่งต่อนักเรียน มีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้แล้วยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ เรืองยศ อุดรศาสตร์ (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษา พบว่าสภาพปัจจุบันในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาโดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งต่อ และด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จากข้อค้นพบดังกล่าว สะท้อนให้

เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาได้ทำการพัฒนาบุคลากรที่มีหน้าที่รับผิดชอบ เป็นต้นว่า คณะกรรมการดำเนินงานคณะต่าง ๆ รวมทั้งครูที่ปรึกษาประจำชั้น ซึ่งเป็นบุคลากรหลักให้มีความรู้ความเข้าใจ และมีทักษะในการดำเนินงาน และประกอบระยะเวลาในการนำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาดำเนินการในโรงเรียนมัธยมศึกษาผ่านมาแล้วประมาณ 6 ปี ซึ่งเป็นระยะเวลาที่นานพอสมควร จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้น ตลอดจนเห็นแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมให้ผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องปฏิบัติงานที่ได้มีประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากก็ตาม แต่ผลการศึกษพบว่า มีข้อย่อยบางข้อที่ผู้บริหารสถานศึกษายังมีบทบาทในการส่งเสริมอยู่ในระดับปานกลาง ทุกด้านเช่นกัน เป็นต้นว่า 1. การจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนให้กับครูประจำชั้น ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างขวัญกำลังใจให้กับผู้ปฏิบัติ 2. การแต่งตั้งอนุกรรมการเพื่อร่วมกับครูประจำชั้นในการจัดกลุ่มนักเรียน ก็เป็นสิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งในการคัดกรองนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ เพื่อให้ได้ผลที่ใกล้เคียงความจริงมากที่สุด 3. กำหนดให้ครูประจำชั้นประเมินและรายงานผลการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองนักเรียนในชั้นเรียนทุกภาคเรียน ซึ่งถือว่าเป็นข้อมูลสำคัญในการให้ความร่วมมือระหว่างครูประจำชั้นและผู้ปกครองในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็กนักเรียน 4. การเชิญวิทยากรที่มีประสบการณ์ตรงมาให้ความรู้แก่ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาเป็นการพัฒนาเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานให้กับบุคลากร และ 5. การวิเคราะห์ปัญหาและผลการดำเนินงานเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาการส่งต่อนักเรียนเป็นการประสานความร่วมมือในการช่วยเหลือนักเรียนทั้งภายในและนอกสถานศึกษา จากข้อย่อยทั้งหมดที่กล่าวมานี้ เป็นข้อที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องพัฒนาหรือเพิ่มบทบาทของตนให้มากขึ้น

2.2 จากผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการประสานงานและคณะกรรมการดำเนินงาน พบว่า ไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ พออภิปรายได้ว่า บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการแต่ละคณะตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารสถานศึกษา เช่น คณะกรรมการอำนวยการมีบทบาทหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุน สร้างขวัญกำลังใจ พัฒนาศักยภาพ บุคลากร การบริหาร โดยรวม นิเทศ กำกับติดตาม ในขณะที่คณะกรรมการประสานงานมีบทบาทหน้าที่ประสานงานระหว่างคณะกรรมการอำนวยการและคณะกรรมการดำเนินงาน จัดทำเอกสาร เครื่องมือ จัดประชุมปรึกษาหารือ อบรมให้ความรู้แก่บุคลากร รายงานผลการปฏิบัติงาน ส่วนคณะกรรมการดำเนินงานมีบทบาทหน้าที่ประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจให้กับครูประจำชั้นซึ่งเป็นบุคลากรหลักในการ

ดำเนินงาน บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงาน ประเมินผลและนำเสนอคณะกรรมการประสานงาน จะเห็นได้ว่าบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการทั้ง 3 คณะ มีการดำเนินงานที่สัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน ส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกันทุกองค์ประกอบทั้งระบบอย่างต่อเนื่อง จึงจะส่งผลให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จ ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะ ประธานคณะกรรมการอำนวยการ มีบทบาทในการกำกับ ดูแล ติดตามการดำเนินงานของ คณะกรรมการทุกคณะ บทบาทหรือภารกิจที่ผู้บริหารสถานศึกษาได้ปฏิบัติไม่ว่าจะเกี่ยวข้อง โดยตรงหรือโดยอ้อมย่อมมีผลต่อการรับรู้ของคณะกรรมการคณะต่าง ๆ ตลอดเวลา รวมทั้งยัง เกี่ยวพันถึงความคาดหวังในตัวผู้บริหารสถานศึกษาที่จะนำพาผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายดำเนินงานไปสู่ เป้าหมายสูงสุดตามที่ได้กำหนดไว้ร่วมกัน ดังนั้นบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาจึงส่งผลโดยตรง ต่อความคิดเห็นของคณะกรรมการที่จะเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการส่งเสริมการ ดำเนินงานทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรอง ด้านการส่งเสริม พัฒนา ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อ อยู่ในระดับใด จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ความคิดเห็นของคณะกรรมการทั้ง 3 คณะ ที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการ ส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ใน ระดับมาก ซึ่งคณะกรรมการอำนวยการ เห็นว่า ด้านที่ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทมากที่สุด คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ในขณะที่คณะกรรมการประสานงาน เห็นว่าด้านที่ผู้บริหาร สถานศึกษามีบทบาทมากที่สุดคือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และคณะกรรมการดำเนินงาน เห็นว่าด้านที่ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทมากที่สุด คือ ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน และ พร้อมกันนี้คณะกรรมการทั้ง 3 คณะ ยังมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ด้านที่ผู้บริหารสถานศึกษามี บทบาทน้อยกว่าด้านอื่น ๆ คือด้านการคัดกรองนักเรียน จะเห็นได้ว่าด้านที่ผู้บริหารสถานศึกษามี บทบาทในระดับมาก ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการล้วนแล้วแต่เป็นบทบาทสำคัญจำเป็นที่ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องส่งเสริมในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้งสิ้น และปฏิบัติให้ครบทุกด้าน จะเลือกปฏิบัติเพียงด้านใดด้านหนึ่งไม่ได้ เพราะแต่ละด้านมีความสำคัญ เท่า ๆ กัน และปฏิบัติไปพร้อม ๆ กัน ซึ่งสอดคล้องกับปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพการ ดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547: 6) ที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้อง ตระหนักถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และให้การสนับสนุนส่งเสริมการ ดำเนินงานหรือร่วมกิจกรรมตามความเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ และประกอบกับคณะกรรมการ ทั้ง 3 คณะมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและร่วมประชุมเพื่อวางแผนในการดำเนินงานอยู่เสมอ จึงทำให้มองเห็นบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในส่งเสริมการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ได้ชัดเจน สอดคล้องกัน จึงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2.3 จากผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบบทบาทในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก มีบทบาทในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างจากผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ พิเศษ ขนาดใหญ่ และขนาดกลาง โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วิจิต รุ่งศรีทอง (2546) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารและการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อสภาพการบริหารและการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 ด้าน เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่ ปรากฏว่า ด้านการบริหารจัดการ บุคลากร โรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นสูงกว่าบุคลากร โรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก ด้านการส่งเสริมนักเรียนและด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา บุคลากร โรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นสูงกว่าบุคลากร โรงเรียนขนาดเล็ก พออภิปรายได้ว่า อาจเนื่องมาจากจำนวนนักเรียนในสถานศึกษาแต่ละขนาดแตกต่างกัน กล่าวคือ จำนวนนักเรียนในสถานศึกษาขนาดเล็กมีน้อยกว่า สถานศึกษาขนาดใหญ่ พิเศษ ขนาดใหญ่ และขนาดกลาง ตามลำดับ จึงทำให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก มีบทบาทในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่มากนัก และไม่ซับซ้อนยุ่งยาก เท่ากับผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ พิเศษ ขนาดใหญ่ และขนาดกลาง และอาจเนื่องมาจากสถานศึกษาขนาดเล็กมีบุคลากรน้อยกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่ พิเศษ ขนาดใหญ่ และขนาดกลาง ครูต้องปฏิบัติหน้าที่พิเศษหลายด้าน มีขีดจำกัดในด้านบุคลากรที่จะมาดูแลรับผิดชอบงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงมักมีปัญหาด้านการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนและการรายงานผลการดำเนินงาน ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทในการกำกับติดตามการปฏิบัติงานของบุคลากรไม่มากนัก และในด้านงบประมาณสถานศึกษาขนาดเล็กมักมีปัญหาความขาดแคลนและไม่เพียงพอในการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ จึงเกิดปัญหาด้านการจัดสรรงบประมาณให้กับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เช่น ไม่มีงบประมาณสนับสนุนการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนของครูประจำชั้น หรือการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่บุคลากร ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ พิเศษ ขนาดใหญ่ และขนาดกลาง จะพบปัญหาดังกล่าวน้อยกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก ซึ่งสอดคล้องกับปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามที่หน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา (2544: 4) กลุ่มส่งเสริมการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 2 (ม.ป.ป.: 3-4)

และกาญจน์กมล สุวิทย์รัตน์ (ม.ป.ป.: 7) อ้างถึงใน ถนอมทรัพย์ นูนน้อย (2548) เสนอไว้คือ สถานศึกษาขนาดใหญ่จะมีความพร้อมด้านบุคลากร และบุคลากรมีภาระงานที่ไม่ซ้ำซ้อน สามารถดำเนินงานพิเศษได้ดีกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่สามารถแบ่งและมอบงานให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ได้ครบถ้วน และยังมีความพร้อมด้านงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์และอาคารสถานที่สูงกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก ซึ่งปัจจัยเหล่านี้มีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากศึกษาพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก แต่มีบางข้อในแต่ละด้าน ปรากฏว่า ผู้บริหารสถานศึกษายังมีบทบาทในการส่งเสริมการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง สถานศึกษาควรดำเนินการในเรื่องต่อไปนี้

3.1.1 การเยี่ยมบ้านนักเรียนเป็นกิจกรรมหนึ่งซึ่งทำให้ได้ข้อมูลการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูประจำชั้นส่วนหนึ่งมีปัญหาไม่สามารถเยี่ยมบ้านนักเรียนได้ทุกราย ปัญหาจากค่าใช้จ่ายในการเดินทาง การจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนจึงเป็นปัญหาสำคัญประการหนึ่งของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นการยากที่จะจัดสรรให้เพียงพอ ผู้บริหารสถานศึกษาควรหาวิธีการอื่นที่สามารถช่วยให้ครูประจำชั้นได้ข้อมูลทางบ้านนักเรียน เช่น จัดให้มีการประสานงานหรือประชุมร่วมกันกับเครือข่ายผู้ปกครอง เพื่อช่วยสนับสนุนหรือเยี่ยมบ้านนักเรียนแทนครูประจำชั้น

3.1.2 ควรแต่งตั้งอนุกรรมการเพื่อร่วมกับครูประจำชั้นในการจัดกลุ่มนักเรียน เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับครูประจำชั้นในการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียน สามารถคัดกรองและจัดกลุ่มนักเรียนให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด ซึ่งสะดวกต่อการป้องกัน แก้ไขปัญหาและให้ความช่วยเหลือนักเรียนได้ตรงประเด็นและรวดเร็ว

3.1.3 ควรนิเทศ กำกับ ติดตาม และกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานให้ครูประจำชั้น ในการประเมินและรายงานผลการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองในชั้นเรียนทุกภาคเรียน เพื่อใช้เป็นข้อมูลวางแผนในการจัดประชุมผู้ปกครองครั้งต่อไป

3.1.4 ควรจัดหาวิทยากรที่มีประสบการณ์ตรงมาให้ความรู้แก่ครูประจำชั้นและผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียน เนื่องจากเป็นเรื่องที่ยากในการดำเนินการสำหรับครูและผู้เกี่ยวข้อง ถ้าหากขาดความรู้ ทักษะและประสบการณ์ ต้องผ่านการฝึกฝนทักษะจนเกิดความชำนาญจึงจะสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.1.5 ควรกำหนดให้มีการประชุมร่วมระหว่างครูประจำชั้น ครูแนะแนว ฝ่ายปกครอง (หรือฝ่ายที่มีหน้าที่รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน) และหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและผลการดำเนินงานที่ผ่านมาเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนาด้านการส่งต่อนักเรียน

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรศึกษาวิจัยการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกี่ยวกับแนวทางหรือวิธีการคัดกรองนักเรียนที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียน

3.2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยในการส่งเสริมครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีส่วนร่วมในการส่งต่อนักเรียนอย่างเป็นระบบ